

Dkt. David Howard, Joshua-Ruth, Kipindi cha 17

Yoshua 13-19 Ugawaji wa Ardhi

© 2024 David Howard na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hii ni kipindi cha 17, Yoshua 13-19, Ugawaji wa Ardhi.

Salamu tena. Katika sehemu hii, tutaangalia sasa sehemu kuu inayofuata ya kitabu cha Yoshua, ambayo ni mgawanyo wa ardhi kwa makabila. Katika sehemu kubwa kuna sura ya 13 hadi 21, na nimeita hivyo katika muhtasari wangu ambao una, unapaswa kuwa na ufikiaji, kurithi ardhi. Hapa ndipo walipo sasa hatimaye, vita vimekamilika, Yoshua na viongozi wanagawa ardhi kwa makabila, na kila mtu anapata sehemu yake ya ardhi, na hiyo ndiyo tutakayozingatia ijayo.

Ndani ya sehemu hiyo ya 13 hadi 21 kuna sehemu inayoshughulikia mgawanyo halisi wa ardhi kwa makabila makuu, 13 hadi 19, kisha una sura kuhusu aina maalum za miji katika nchi hiyo, miji ya makimbilio, sura ya 20, na miji ya Walawi, ambayo ni tofauti, katika 21. Kwa hivyo, tutaangalia hizo kando, lakini hivi sasa tutaangalia 13 hadi 21, mgawanyo mkuu wa ardhi. Jambo la kwanza kusema ni kwamba sehemu hii ya kitabu ni ngumu zaidi kusoma, kuifanyia kazi.

Hadithi, iwe unaipenda au la, iwe unaipenda au la, ni rahisi angalau kufuata hadithi ya sura ya 1 hadi 11. Sura ya 12 ndiyo orodha tu, lakini sura ya 13 sasa inaanza na orodha hii ya watu, au miji na mipaka inayokatisha tamaa, isiyopenyeka, na yote hayo. Ukiangalia maoni kuhusu Kitabu cha Yoshua, kwa kawaida huwa imara sana, na kurasa nyingi zilizotolewa kwa sura 11 za kwanza, huwa nyembamba sana, na hazieleweki sana katika sura hizi za mwisho.

Kama mtoa maoni ambaye alinisaidia katika yote hayo na pia ilibidi niandike kuhusu hilo, nilielewa uchungu wa kujaribu kuandika kitu cha kuvutia kuhusu mambo haya yote. Nadhani nilifanya matibabu madhubuti zaidi kuliko baadhi ya watoa maoni. Lakini hata hivyo, sina nia ya kuchunguza mambo yote muhimu.

Tutaonyesha tu labda, kuanzia na sura ya 13, mistari sita ya kwanza, mistari saba ya kwanza ni utangulizi wa mambo. Inasema, sura ya 13, mstari wa 1, Yoshua amezeeka kwa miaka mingi, na Mungu anamwambia, umezeeka kwa miaka mingi. Huenda hii ni mwishoni, karibu na miaka 25 ya kitabu.

Mwishoni mwa mstari wa 1, Mungu anamwambia Yoshua, kwamba bado kuna nchi nyingi sana iliyobaki kumiliki. Kwa hivyo tena, picha ambazo tumeziona katika sura zilizopita, inahisi kama aina ya kuangamiza kila mtu mara moja, tukichukua kila kitu kwa wakati mmoja. Hapa, hatuoni hilo kwa njia ile ile.

Tulikuwa na marejeleo ya awali ya Yoshua alipopigana vita dhidi ya nchi ya Wakanaani kwa miaka mingi, kwa muda mrefu. Kwa hivyo, katika mstari wa 2, hii ndiyo nchi iliyobaki, na kisha kuna mistari mitatu au minne inayoelezea kuhusu nchi zote ambazo hazijachukuliwa, ambazo hazijatekwa. Kwa hivyo tena, tunarudi kwenye sura ya 10, mistari ya 40 hadi 42, sura ya 11, mistari ya 16 hadi 23, ambapo kauli za muhtasari ni kwamba walichukua kila kitu na hakuna aliyebaki akipumua, lazima ichukuliwe katika mwanga huu kwamba, loo, tunaona sasa kwamba bado kuna nchi zaidi ya kuchukuliwa.

Kwa hivyo, hizo ni kauli za jumla, zinazofupisha, lakini kuna picha tofauti hapa katika sura ya 13, mistari ya 2 hadi 6. Sehemu iliyobaki ya sura ya 13 inahusu nchi ya makabila yaliyokuwa mashariki mwa Yordani, ambayo yalipata urithi wao kutoka kwa Musa, na hayo ndiyo ambayo Yoshua aliyazungumzia katika sura ya 1. Walitaka kukaa mashariki, lakini Yoshua alitoa ahadi kutoka kwao. Musa alikuwa amechukua ahadi hiyo hapo awali. Wanapaswa kuwafuata ndugu zao magharibi na kuyashinda mataifa, kisha wangeweza kurudi, na kukaa huko.

Kuanzia tarehe 14, 14 hadi 19, tuna makabila yote yaliyoishi magharibi mwa Yordani katika eneo jipya. Lakini kabla hatujafika huko, angalia mwisho wa sura ya 13, na Walawi, bila shaka, walikuwa mfano maalum. Lawi alikuwa mmoja wa wana wa Yakobo, zamani sana, wakati, mwana wa tatu wa Yakobo.

Katika wakati wa Musa, kabila la Walawi lilimsaidia na kumsaidia Musa wakati Haruni na watu walipomwacha Mungu, wakajenga ndama huyu wa dhahabu, na Walawi wakasimama na kumsaidia Musa kuwaadhibu wale waliokuwa pale. Kwa hivyo, Mungu alikuwa amewapa Walawi zawadi maalum, kwamba wangepewa agizo maalum kutoka kwake. Ilikuwa kutoka kabila la Lawi ndipo makuhani walikuja.

Makuhani wote, makuhani wote halali, waliweka hivyo, makuhani wote halali walikuwa Walawi. Sio Walawi wote walikuwa makuhani. Kwa hivyo, kuna seti na kikundi kidogo.

Walawi ambao hawakuwa makuhani ndio waliwasaidia makuhani katika majukumu yao ya kusimamisha na kubomoa Maskani, na safari ya kupitia jangwani, wakibeba sanduku kwenye miti ambayo walipaswa kubeba, wakisaidia na dhabihu, wakisaidia kusafisha, na aina zote za majukumu hayo. Hayo ni baadhi ya mambo ambayo makuhani, na Walawi walifanya. Kwa hivyo, angalia mwisho wa sura ya 13.

Mstari wa mwisho unatuambia, kwa kabila la Lawi, na muktadha hapa ni kwamba Mungu anawapa vitu hivi Reubeni, Gadi, nusu ya kabila la Manase, na makabila mengine yote baadaye, lakini kwa kabila la Lawi, andiko linatuambia, Musa hakutoa urithi, wala urithi wa nchi. Yaani, kwa nini? Ni kwa sababu Bwana Mungu wa Israeli ndiye urithi wao, kama alivyowaambia. Kwa hivyo, hiyo inaweza kuonekana kama walidanganywa kutokana na kitu fulani.

Walidanganywa nje ya eneo, lakini zawadi hiyo ilikuwa ni njia maalum ya kumfikia Mungu na uhusiano maalum na Mungu ambao haukuwepo na makabila mengine. Wao, Mungu mwenyewe, walikuwa urithi wao. Tukiwa bado tunapitia hayo, tutataja mambo mengine machache tu.

Mapema katika sura ya 13, katika mstari wa 14, inasema kitu kama hicho. Inasema, kwamba Musa hakutoa urithi kwa kabila la Lawi pekee. Katika kisa hiki, inasema ni sadaka zilizotolewa kwa moto kwa Bwana Mungu wa Israeli ndizo urithi wao, kama alivyowaambia.

Kwa hivyo, mwishoni mwa sura, inasema kwamba Bwana Mungu mwenyewe ndiye urithi wao. Hapa, fursa ya kutoa sadaka ni urithi. Kisha tuna mtazamo mmoja zaidi kuhusu hili, sura ya 18.

Tukiwa tunaendelea na hayo, hebu tuangalie andiko hilo. Sura ya 18, mstari wa 7, inatuambia jambo moja zaidi kuhusu Walawi. Inasema, Walawi hawana sehemu kati yenu, mstari wa 18, Walawi hawana sehemu kati yenu kwa maana ukuhani wa Bwana ndio urithi wao.

Kwa hivyo, fursa ya kuwa makuhani kwa Mungu inatosha kwao. Nadhani hiyo ni picha nzuri. Sisi, bila shaka, katika karne ya 21, hakika Amerika na nchi za magharibi, tunaona mali kama kitu kikubwa, na kwa bahati mbaya, tumevutiwa sana na vitu vya kimwili.

Hapa, hawatapata mali. Hawatapata ardhi, lakini watapata kitu chenye utajiri zaidi, uhusiano na Mungu. Na kila ninapofikiria hili, huwa na hatia kila wakati kwa sababu ningetumaini ningeridhika na hilo badala ya, kwa nini sikupata yangu, kwa mfano?

Tunaona baadaye, katika sura ya 21, kwamba Walawi walipata miji. Walikuwa na miji 48 iliyotawanyika katika maeneo yote, lakini hawakupata maeneo mengi ya jirani. Kwa hivyo, hapo ni mahali maalum kwa Walawi.

Kwa hivyo, turudi kwenye sura ya 14. Tuna Kalebu akiomba kurithi nchi yake mwishoni mwa sura. Kisha tuna sura ya 15 ambayo ndiyo sura ndefu zaidi katika sehemu hii, ambayo ni sura ya mgawanyo wa Yuda.

Na kuna zaidi ya miji 100, 120 iliyotajwa hapa, ambayo theluthi mbili yake, haipatikani mahali pengine popote katika Biblia. Kwa hivyo, hatujui majina na maeneo ya miji hii. Na kwa hivyo, kusudi la hili ni nini? Naam, nadhani sehemu ya kusudi ni kutukumbusha kwamba Yuda, tangu mwanzo, alipokea moja ya baraka kubwa zaidi kutoka kwa baba yake Yakobo katika Mwanzo 49.

Tulijadili hilo katika sehemu tuliyozungumzia kuhusu agano la Ibrahimu. Baadaye katika historia ya Israeli, kabila la Yuda na hatimaye taifa la Yuda, wakati ufalme ulipogawanyika, zilikuwa vyombo ambavyo Mungu aliendeleza ahadi kwa Daudi kuhusu mfalme wa kuwa kwake kwenye kiti cha enzi. Kwa hivyo, kabila la Yuda lilikuwa na nafasi ya upendeleo sana katika historia yote ya Israeli.

Na hilo linathibitishwa hata na utunzaji huu mpana uliotolewa kwake, kwamba mwandishi anajumuisha miji mingi zaidi kwa urefu zaidi kuliko tunavyoona kwa miji mingine. Sasa, kuna orodha na kuna orodha. Kwa mfano, katika sura ya 15, tuna mistari ya 1 hadi 12, na tuna kile kinachoitwa orodha ya mipaka.

Inatuambia mistari unapoelekea ambapo mistari unageuka na mipaka ya Yuda ikoje. Na cha kufurahisha ni kwamba, kuna mfululizo wa vitenzi takriban tisa tofauti katika Kiebrania ambavyo vinatumika hapa na kwingineko katika orodha hizi za mipaka. Na wacha nikutafutie baadhi tu.

Katika mistari wa 1, inasema, mgao wa kabila la Yuda, watu wa Yuda kulingana na aina zao, ulifika kusini. Hicho ni kitenzi kimoja kwa Kiebrania. Katika mistari wa 2, mpaka wao wa kusini ulianza mwisho.

Kwa hivyo, kukimbia ni jambo lingine. Mistari wa 3, linaelekea kusini. Hilo ni kitenzi kingine.

Kuna vitenzi saba tofauti hapo. Kila kimoja kina ufupi wake hapo. Na kwangu mimi, inanikumbusha kwamba mwandishi anajaribu kuhuisha mipaka, ili kuifanya iwe halisi kwa msomaji.

Na nikifikiria akili yako, karibu nafikiria mchezo huo mdogo ambao katika utoto wangu nilipokuwa nikikua, nadhani bado upo, unaoitwa etch-a-sketch. Ni ubao mdogo wenye vifundo vidogo. Na unapogeuzwa vifundo hivi, mistari mdogo unaenda huku na kule.

Na ni kama vile tunasoma kwa wakati halisi, mpaka ukipanda na kuzunguka. Nasi tunafuata hilo. Na mwandishi anajaribu kulihuisha.

Kuanzia baada ya hili, hilo linatupeleka chini hadi mistari wa 12. Lakini baada ya hili ndio tungeita orodha ya miji. Na orodha ya miji sasa inaanza katika mistari wa 13 hadi mwisho wa sura.

Na sasa hapa kuna miji yote tofauti na sehemu tofauti za kabila. Na kwa hivyo, katika sura hizi zote za usambazaji wa ardhi, sehemu ya kurithi ya kitabu, 13 hadi 19, tuna orodha zao na orodha zao. Kuna orodha za mipaka, kuna orodha za miji, na wakati mwingine huunganishwa.

Bila shaka, zina maelezo mengi, na wakati mwingine hupotea ndani yake. Lakini sasa, kwa hivyo Yuda ndio kabila kuu hapo. Sura ya 16 na 17, tuna maeneo ya Efraimu na Manase.

Sasa, Efraimu na Manase walikuwa, pamoja na Aquin, walikuwa wana wa Yusufu. Kwa hivyo, Yakobo alikuwa na wana 12. Lakini kama unakumbuka katika Mwanzo sura ya 48, anatoa baraka.

Lakini Yusufu anawabariki wanawe wawili, Efraimu na Manase. Na hivyo, urithi wa Yusufu umegawanywa katika sehemu mbili. Kwa hivyo, kwa namna fulani, badala ya makabila 12, tuna makabila haya 13.

Na kuna Manase yenyewe iliyogawanyika vipande viwili. Kuna Manase ya Mashariki na Manase ya Magharibi. Kwa hivyo, kuna makundi 14 kwa makabila 12.

Lakini kama vile Yuda ilivyokuwa kabila maarufu zaidi kusini na mpokeaji wa baraka maarufu zaidi katika Mwanzo 49, Yusufu pia alipokea baraka maarufu katika Mwanzo 49. Yeye ndiye shujaa wa theluthi ya mwisho ya kitabu cha Mwanzo. Kwa hivyo, wazao wake wanakuwa makabila muhimu zaidi katika sehemu ya kaskazini ya nchi.

Kwa hivyo, kabila la Efraimu liko katikati ya nchi. Manase pia yuko huko na pia mashariki mwa Yordani. Kwa hivyo, ndio makabila muhimu zaidi katika historia ya baadaye kaskazini.

Na hivyo, ufalme unapogawanyika, Efraimu na Manase ndio sehemu muhimu zaidi za ufalme wa kaskazini. Na ndiyo maana walipokea baraka kuu unazoziona hapa katika sura hizi mbili. Mojawapo ya sehemu muhimu sana hapa iko katika sura ya 17, mstari wa tatu hadi wa sita.

Ni hadithi fupi kuhusu binti za mtu anayeitwa Selofehadi. Na kama ilivyotokea, tunajifunza hadithi yao kwa undani katika kitabu cha Hesabu, sura ya 27, ambapo Selofehadi ni mtu aliyekuwa na binti watano, lakini hakuwa na wana. Na hivyo, binti zake walimwendea Musa na kumwomba waweze kurithi nchi hiyo, ingawa hawakuwa na wana.

Kwa kawaida, urithi ungepitia wana. Musa na Bwana waliidhinisha hili na kusema, ndiyo, tunahitaji kufanya hivyo. Kwa hivyo, hii inaonyesha utimilifu wa hilo.

Ukirudi nyuma na kusoma Hesabu, sura ya 27, mistari 11 ya kwanza inasimulia hadithi hiyo. Kwa hivyo, hapa, sura ya 17, mistari ya tatu na inayofuata, inafupisha hilo. Selofehadi, mwana wa Efraimu, na kadhalika, hakuwa na wana, bali binti pekee.

Na mstari wa nne, walimwendea Elisha, kuhani, na Yoshua, mwana wa Nuni, wakasema, Bwana alimwamuru Musa atupe hili. Na hivyo, linaenda, na unaona

kwamba hilo lilitimizwa kwao. Kwa hivyo, wazo hili la Mungu anayetimiza ahadi ambalo tulilitaja ni mojawapo ya mada kuu hakika limetimizwa hapa.

Kwa hivyo, nadhani inavutia. Tuna hadithi fulani. Tuna hadithi za picha kubwa za maeneo yaliyogawanywa kwa makabila mbalimbali, lakini kisha tuna hadithi za kibinafsi za maeneo ya Kalebu na binti za Selofehadi na wengine katika sura hizi kubwa zinazoonyesha kwamba maslahi ya Mungu si tu kwenye picha kubwa, bali pia makabila kwa ujumla, bali pia watu binafsi.

Na wasiwasi wa Mungu ni kwa wote wawili, kwa watu wote, lakini pia watu binafsi kama watu binafsi. Sura ya 18, Samahani, nitasema neno moja tu hapa. Ni aina ya ucheshi.

Katika sura ya 17, mistari ya 14 na inayofuata, sehemu ya mwisho ya sura ya 17, tuna watu wa Yusufu, kutoka Efraimu na Manase, labda. Wamekuja na kwa namna fulani wanalalamika, ambayo ni tofauti ya kuvutia na hadithi hii ya binti za Selofehadi, ambao, ni hadithi nzuri na tamu. Na bado, wazao wa Yusufu katika sura ya 17, mistari ya 14 na inayofuata, wanakuja na kwa namna fulani wanalalamika kumwambia Yoshua, tazama, umetupa kura moja tu, sehemu moja.

Mimi ni watu wengi. Tunastahili zaidi. Tunataka zaidi.

Tunahitaji kile kinachostahili kutuhusu. Na mstari wa 18, samahani, mstari wa 16, watu wa Yusufu walisema, nchi ya vilima haitutoshi. Tunahitaji zaidi.

Tunahitaji nafasi zaidi ya kuishi. Na kwa hivyo mimi hucheka kila wakati kwa sababu jibu la Joshua liko katika mistari ya 17 na 18, nyinyi ni watu wenye nguvu. Ninyi ni wavulana na wasichana wakubwa.

Nenda ukaichukue. Hiyo ndiyo tafsiri yangu ya kile anachosema. Mstari wa 17, ninyi ni watu wengi, mna nguvu nyingi.

Hampaswi kuwa na sehemu moja tu, bali nchi ya vilima iwe yenu, ingawa ni msitu. Mtaikata, mtaimiliki, nanyi mtakwenda kupigana na Wakanaani na kufanya hivyo. Kwa hivyo, kulikuwa na hisia ya kuwafanya wachukue jukumu la hilo.

Sura ya 18, mistari 10 ya kwanza, aina ya utangulizi, mistari ya 11 na inayofuata aina ya onyesho kubwa, kubwa, kubwa, kubwa, kubwa, makabila saba ya mwisho mfululizo wa haraka sana, sura ya 18 na 19. Lakini sura ya 18, mistari ya 1 hadi 10 ni aina ya kipindi cha mapumziko ambapo wanakutana mahali pengine, si Gilgali, bali Shilo, si mbali sana. Wanaweka hema ya kukutania hapo.

Na kimsingi hapa, wanatuma vikundi vya wapimaji ardhi. Wanawatuma kutengeneza ramani. Na wanapaswa kuelezea ardhi kama mgawanyiko saba au sita.

Mstari wa 4 unasema, jichagulieni watu watatu kutoka kila kabila. Nitawatuma wakae juu na chini katika nchi. Wataandika maelezo yake kwa ajili ya urithi wao.

Kwa hivyo, Yoshua anawatuma watu kutengeneza ramani ya nchi. Nao waliandika haya, mstari wa 9. Nao wakarudi. Na matokeo yake, Yoshua akawapigia kura katika mstari wa 10 huko Shilo, nao wakagawanya nchi hiyo kwa makabila mengine yote.

Kwa hivyo huo ndio msingi wa sura zingine za 18 na 19. Tutamaliza sehemu hii kwa kuangalia urithi wa mwisho wa Yoshua, ambao uko mwishoni mwa sura ya 19, kuanzia mstari wa 49. Kwa hivyo tena, tukiangalia picha kubwa, kwa ujumla, tukiwapa makabila, tunaingia katika mtu mmoja, urithi wa Yoshua, sura ya 19, mstari wa 49 na unaofuata.

Kwa hiyo, kwa amri ya Bwana, mstari wa 50, wakampa mji aliouomba, Timnath-Sedon, katika nchi ya vilima ya Efraimu. Akaujenga upya mji, akakaa humo. Na mstari wa 51, huu ndio urithi ambao Eliezeri, kuhani, na Yoshua, mwana wa Nuni, na wakuu wa nyumba za baba, waliugawa kwa kura huko Shilo mbele za Bwana mlangoni ili kuhudhuria mkutano.

Walimaliza kugawanya nchi hapo. Kwa hivyo mstari huo wa mwisho ni muhtasari wa jambo zima, sura ya 13 na 19. Yote yamefanywa kwa utaratibu mzuri.

Angalia jinsi Yoshua anavyotajwa. Kwanza kabisa, angalia jinsi Eliezeri, kuhani, anavyotajwa kwanza. Kwa hivyo, mamlaka ya kidini, idhini ya kidini ni sehemu ya mgawanyo huu wa ardhi.

Sio tu unyakuzi wa ardhi ya kijiografia, lakini ni zawadi kutoka kwa Mungu kama urithi wao. Angalia jinsi Yoshua anavyotajwa. Anaitwa mwana wa Nuni.

Joshua anaitwa mwana wa Nun mara 10 katika kitabu. Na katika visa vingi, ni kama kumtaja kwa njia rasmi. Ameitwa Joshua mara nyingi tu, bila shaka, lakini ni kama mama yangu nilipokuwa mtoto.

Kama ningesikia jina langu kamili, David Morris Howard Jr., hilo lilinivutia, na kuna kitu kinakuja hapa. Joshua, mwana wa Nun, hiyo ni kama kutoa jina lake la kwanza na jina lake la mwisho na kusema, huyu ndiye mtu anayesimamia. Kwa hivyo, Eliezeri na Yoshua ndio wanaofanya hivi.

Iko chini ya mamlaka yao, na inafanywa mbele za Bwana mlangoni pa hema ya kukutania huko Shilo. Na hivyo, nchi yote sasa imepewa watu wa Mungu kama utimilifu wa ahadi mamia ya miaka iliyopita kwa Ibrahimu. Na nchi imetulia, inaonekana, na hawa hapa, wamemaliza kuigawanya nchi.

Niliposema tu, ilinikumbusha tu kwamba nilihitaji kutaja kitu ambacho nilikirejelea njiani, sehemu tofauti. Lakini hebu tuangalie sehemu chache ambapo inatuambia kwamba kabila hili au kabila hilo halikuweza kuwafukuza watu kutoka katika eneo lao. Kwa hivyo mara moja, kabila maarufu zaidi, Yuda, sura ya 15, mstari wa mwisho wa sura hiyo unasema, licha ya miji hiyo mingi na mingi, sura ya 15, mstari wa 63, kwamba Wayebusi, wakazi wa Yerusalemu, watu wa Yuda hawakuweza kuwafukuza.

Kwa hivyo, Wayebusi wanaishi na watu wa Yuda huko Yerusalemu hadi leo. Sasa hilo linaweza kutusaidia hata katika kuweka tarehe ya kuandikwa kwa kitabu hicho kwa sababu tunajifunza baadaye katika kitabu cha Samweli kwamba Daudi alishinda mji wa Wayebusi. Uliitwa Yebusi wakati huo.

Ikawa Yerusalemu, mji wa Daudi. Nao hawakuwapo tena miongoni mwa Waisraeli baada ya wakati wa Daudi. Kwa hivyo, kitabu cha Yoshua kinapotuambia kwamba Wayebusi wanaishi huko hadi leo, inaonekana kwamba kitabu hiki, hiki ni marejeleo kabla ya wakati wa Daudi.

Kwa hivyo, hatujui hasa ni lini, lakini itakuwa ndani ya miaka mia chache ijayo, sio mamia mengi ya miaka baadaye. Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya kauli tunayoipata, na hiyo ni kwa aibu yao kwamba hawakuweza kuwafukuza wenyeji na marejeleo mengine kadhaa kama hayo pia. Tunaona kwamba katika kitabu cha Waamuzi unapogeukia hilo, jambo lile lile hutokea.

Kwa hivyo ardhi imetulia, kwa namna fulani. Hiyo ndiyo picha kubwa. Picha kubwa ya Yoshua ni picha ya kupumzika, na nadhani hiyo ni picha halali na sahihi.

Lakini kuna mabomu haya madogo ya muda ambayo yatatokea tutakapoingia katika kitabu cha Waamuzi na kuona kwamba Waisraeli hawakumaliza kazi hiyo jinsi walivyopaswa. Kuna matokeo mabaya kwa sababu yake.

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hii ni kipindi cha 17, Yoshua 13-19, Ugawaji wa Ardhi.